

Sygn. akt I ACz 2301/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Zbigniew Ducki

Sędziowie: SSA Sławomir Jamróg

SSO Barbara Baran (deleg.) – spraw.

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2014 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku H. (...) Company(...) - Holandia

przy uczestnictwie M. P.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego

na skutek zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 28 sierpnia 2014 r., sygn. akt I Co 91/14

postanawia:

1. oddalić zażalenie;
2. zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Tarnowie zaskarżonym postanowieniem nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Gospodarczego Okręgu Sądowego w Antwerpii z dnia 18 lipca 2011 r., sygn. akt A.R. 11/05625 oraz zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 240 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd na wstępie wyjaśnił, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy Rozporządzenia Rady (WE) NR 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U.UE L z dnia 16 stycznia 2001 r.), które stosuje się w sprawach cywilnych i handlowych, z wyjątkami niedotyczącymi niniejszego postępowania. Podkreślił wynikającą z przepisów tego rozporządzenia ograniczoną kognicję sądu, która sprowadza się do zbadania, czy wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia państwa obcego odpowiada wymogom z art. 53 ust. 1 i 2 rozporządzenia, oraz wyjaśnił konieczność stosowania w pewnym zakresie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

Sąd Okręgowy wyjaśnił następnie, że wnioskodawca wraz z wnioskiem o stwierdzenie wykonalności przedłożył oryginał wyroku Sądu Gospodarczego Okręgu Sądowego w Antwerpii z dnia 18 lipca 2011 r., sygn. akt A.R. 11/05625, a także oryginał zaświadczenia wydanego zgodnie z art. 54 i 58 rozporządzenia 44/2001 przez Sąd Gospodarczy w Antwerpii z dnia 28 marca 2014 r., wraz z tłumaczeniem przysięgłym tych dokumentów na język polski. Sąd I

instancji zbadał je pod względem formy i treści zgodnie z art. 41 w zw. z art. 53 rozporządzenia i uznał za zasadne w myśl przepisów rozporządzenia wydać postanowienie o stwierdzeniu wykonalności wskazanego orzeczenia poprzez nadanie orzeczeniu klauzuli wykonalności. Sąd Okręgowy stwierdził również, że pod uwagę wziął także oświadczenie o niewniesieniu odwołania i zaskarżenia z dnia 24 stycznia 2012 r. wydane przez Sąd Gospodarczy w Antwerpii, które wskazuje, że uczestnik nie skorzystał z przysługujących mu środków odwoławczych od wyroku z dnia 18 lipca 2011 r., co oznacza że wyrok ten jest prawomocny. O kosztach postępowania Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł uczestnik, który zaskarżył je w całości. Orzeczeniu Sądu I instancji zarzucił naruszenie art. 40 ust. 1 rozporządzenia 44/2001 w zw. z art. 1150 k.p.c. oraz w zw. z art. 1151 § 1 k.p.c. w zw. z art. 1147 § 1 k.p.c., poprzez stwierdzenie wykonalności i nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Gospodarczego Okręgu Sądowego w Antwerpii, podczas gdy wyrok ten nie był prawomocny w państwie jego wydania, a jego prawomocność nie została przez wnioskodawcę wykazana odpowiednim dokumentem, pomimo że prawomocność wyroku nie wynikała z jego treści. Uczestnik wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Wystąpił również o zwrócenie się na zasadzie art. 1143 k.p.c. do Ministra Sprawiedliwości o wyjaśnienie obcej praktyki sądowej, tj. ustalenia m.in. na podstawie jakich dokumentów możliwe jest stwierdzenie prawomocności orzeczenia belgijskiego sądu. Wniósł nadto o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu zażalenia podniósł m.in., że zgodnie z art. 40 ust. 1 rozporządzenia 44/2001 do postępowania w sprawie składania wniosku stosuje się prawo Państwa Członkowskiego wykonania, co w przypadku prawa polskiego oznacza, że znaczenie będą miały przepisy art. 1150-1153 k.p.c. regulujące postępowanie o stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądów państw obcych. Zgodnie zaś z art. 1150 k.p.c. stwierdzenie wykonalności takiego orzeczenia następuje, jeżeli orzeczenie jest wykonalne w państwie, z którego pochodzi oraz nie istnieją przeszkody określone w art. 1146 § 1 i 2 k.p.c. Tymczasem stosownie do art. 1146 § 1 pkt 1 k.p.c. orzeczenie nie podlega uznaniu i odpowiednio - niedopuszczalne jest stwierdzenie jego wykonalności, jeżeli nie jest prawomocne w państwie, w którym zostało wydane. Ponadto, zgodnie z art. 1147 § 1 k.p.c. osoba powołująca się na uznanie orzeczenia sądu państwa obcego jest zobowiązana przedstawić dokument stwierdzający, że orzeczenie jest prawomocne, chyba że prawomocność orzeczenia wynika z jego treści. Skarżący zarzucił, że przedłożone przez wnioskodawcę oświadczenie z dnia 24 stycznia 2012 r. o niewniesieniu odwołania i zaskarżenia wyroku, którego dotyczy wniosek, nie spełnia wymagań wskazanych przepisów. Oświadczenie to zostało bowiem wydane przez delegowaną sekretarz Sądu do spraw Gospodarczych w Antwerpii (griffier), która jednak nie pełni roli Sądu, stanowi pomoc sędziego oraz zapewnia jedynie wykonanie zadań administracyjnych i rachunkowych sekretariatu i je koordynuje. Zdaniem skarżącego oświadczenie wydane przez pracownika sekretariatu w belgijskim sądzie, które zgodnie z jego treścią opiera się na „posiadanych przez niego informacjach”, nie stanowi odpowiedniego dokumentu stwierdzającego, że wyrok jest prawomocny.

Wnioskodawca w złożonej odpowiedzi na zażalenie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od uczestnika na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie uczestnika jest niezasadne.

Wbrew stanowisku skarżącego w toku postępowania w sprawie o stwierdzenie wykonalności orzeczenia wydanego przez sąd państwa członkowskiego Unii Europejskiej nie znajdują zastosowania przepisy art. 1146 § 1 pkt 1 k.p.c. i 1147 w zw. z art. 1151 k.p.c., a prawomocność takiego orzeczenia nie jest przesłanką stwierdzenia jego wykonalności.

Wyjaśnienie powyższego stanowiska należy rozpocząć od wskazania, że przepisy rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/2001 z 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy traktować jako przepisy o charakterze szczególnym względem regulacji Kodeksu postępowania cywilnego dotyczącej stwierdzania wykonalności orzeczeń sądów państw obcych (art. 1150

i n.). Rozporządzenie to znajduje zastosowanie w relacjach pomiędzy państwami członkowskimi UE i tak jak inne akty normatywne Unii Europejskiej tej rangi, wiąże w całości i winno być bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich (zob. art. 288 akapit 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej). Ponadto zgodnie z wypracowaną w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zasadą prymatu prawa unijnego, która w polskim porządku prawnym znajduje również potwierdzenie w treści art. 91 ust. 3 Konstytucji, w przypadku kolizji przepisów rozporządzenia z przepisami krajowymi (wedle Konstytucji - z ustawami) pierwszeństwo należy przyznać przepisom stanowionym przez Unię Europejską.

W doktrynie wskazuje się, że przepisy rozporządzenia nr 44/2001 zawierają regulację autonomiczną wobec prawa wewnętrznego poszczególnych państw, jednak nie jest ona wyczerpująca i w konsekwencji do postępowania prowadzonego na podstawie art. 38 i następnych tego rozporządzenia uzupełniająco zastosowanie znajdują przepisy procesowe państwa wykonania (tak: T. Ereciński, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Międzynarodowe postępowanie cywilne. Sąd polubowny (arbitrażowy), Warszawa 2012, s. 622). Takie stanowisko znajduje potwierdzenie w treści samego rozporządzenia, które w szczególności w art. 41 ust. 1 do postępowania w sprawie składania wniosku nakazuje stosować prawo państwa członkowskiego wykonania. Co jest jednak istotne, stosowanie przepisów prawa krajowego musi zawsze pozostawać w zgodzie z podstawowymi założeniami i celami postępowania uregulowanego w tym rozporządzeniu i nie może naruszać jego praktycznej skuteczności, co jest konsekwencją wskazanej powyżej relacji, w jakiej pozostaje z przepisami prawa krajowego.

W tym kontekście należy wskazać, że celem i założeniem rozporządzenia nr 44/2001 było m.in. uregulowanie w sposób jednolity i uproszczony procedury stwierdzania wykonalności orzeczeń sądów państw członkowskich EU wydanych w sprawach cywilnych i handlowych. Uproszczenie to przejawia się przede wszystkim w ograniczeniu kognicji sądu I instancji, który bada jedynie wymogi formalne wniosku przewidziane w art. 53 pod kątem kompletności. Tym samym skuteczność tego wniosku wobec treści art. 53 rozporządzenia, jest warunkowana wyłącznie przedłożeniem przez wnioskodawcę wymienionych we wskazanym przepisie dokumentów, którym są odpis orzeczenia spełniający warunki wymagane do uznania go za posiadający moc dowodową oraz zaświadczenie wydane zgodnie z art. 54, wedle wzoru stanowiącego załącznik nr V do przedmiotowego rozporządzenia, obejmującego w szczególności wzmiankę o wykonalności orzeczenia. Przyjęcie stanowiska, że sądy państw członkowskich opierając się na przepisach krajowych miałyby możliwość żądania innych jeszcze dokumentów, np. potwierdzających prawomocność orzeczenia, prowadziłoby wprost do zniweczenia skutku ujednoczenia procedury stwierdzania wykonalności orzeczeń objętych zakresem rozporządzenia nr 44/2001. Z tej przyczyny należy uznać, że problematyka dokumentów wymaganych do stwierdzenia wykonalności jest w sposób wyczerpujący uregulowana w przepisach tego rozporządzenia i nie można w tym zakresie stosować wskazywanych w zażaleniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

Stanowisko, wedle którego prawomocność orzeczenia nie stanowi przesłanki stwierdzenia wykonalności orzeczenia sądu wydanego w sprawie cywilnej lub handlowej w innym państwie członkowskim UE, potwierdza ponadto jednoznacznie treść samego rozporządzenia nr 44/2001. W art. 46 przewidziano możliwość zawieszenia postępowania w sprawie o stwierdzenie wykonalności orzeczenia zagranicznego w sytuacji, gdy w państwie pochodzenia orzeczenia dłużnik wniósł zwyczajny środek zaskarżenia lub jeżeli termin do wniesienia takiego środka zaskarżenia jeszcze nie upłynął. Przy założeniu, że przedmiotem stwierdzenia wykonalności w trybie przewidzianym rozporządzeniem 44/2001 mogą być wyłącznie orzeczenia prawomocne, wprowadzenie regulacji art. 46 byłoby oczywiście zbędne.

Z przyczyn powyższych należy stwierdzić, że sąd I instancji prawidłowo uwzględnił złożony wniosek o stwierdzenie wykonalności wyroku Sądu Gospodarczego Okręgu Sądowego w Antwerpii z dnia 18 lipca 2011 r.- sygn. akt A.R. 11/05625, albowiem do podjęcia takiej decyzji wystarczające było przedłożenie oryginału tego orzeczenia oraz zaświadczenia wydanego zgodnie z art. 54 i 58 rozporządzenia 44/2001 z dnia 28 marca 2014 r. Dokumenty te spełniały wymagania przewidziane w art. 53 ww. rozporządzenia i nie były przedmiotem zarzutów zażalenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie jako bezzasadne na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1, art. 397 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. zasądając od uczestnika na rzecz powoda kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Koszty te ustalono w stawce minimalnej na podstawie § 12 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 6 i w zw. z § 5 Rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r., poz. 490), biorąc pod uwagę stawkę należną za prowadzenie sprawy o uznanie orzeczenia sądu zagranicznego z braku określenia w tym akcie prawnym stawki minimalnej za prowadzenie sprawy o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego.